

سوالات متن

۱- در پی تسلط افغان ها بر اصفهان و برکناری و قتل شاه سلطان حسین صفوی، ایران گرفتار چه بحرانی شد؟

ایران گرفتار تجزیه و تفرقه شد. افغان ها توان حکومت بر سراسر ایران را نداشتند. به همین دلیل، در گوشه و کنار کشور افرادی مدعی حکومت شدند. روسیه و عثمانی نیز با استفاده از آشفتگی اوضاع، قسم تهایی از شمال و غرب ایران را اشغال کردند.

۲- نادر که بود و چگونه حکومت افشاریه را پایه گذاری کرد؟

نادر سرداری از ایل افشار بود با سپاهیان، نخست مهاجمان افغان را سرکوب و تار و مار کرد و سپس نیروهای روسیه و عثمانی را از ایران بیرون راند. نادر پس از این پیروزی ها، بر تخت شاهی نشست. بدین ترتیب، سلسله افشاریه پایه گذاری شد.

۳- چرا نادر به هندوستان لشکر کشید؟

نادرشاه در تعقیب گروهی از افغان های شورشی که به هندوستان گریخته بودند، به آن کشور لشکر کشید. او تا دهلی پیش رفت و با غنیمت های بسیار که با تجاوز و تصرف آنجا به دست آورده بود، به کشور بازگشت.

۴- چرا نادر در اواخر عمر خود نسبت به اطرافیان بدگمان شده بود؟

در سال های پایانی حکومت نادر، نافرمانی ها و شورش های پیاپی تأثیر روانی نامطلوبی بر او گذاشت. او که به اطرافیان و سرداران خود بدگمان شده بود، به رفتارهای خشونت آمیز و بی رحمانه روی آورد.

۵- کریم خان برای خود چه لقبی برگزید زمان او اوضاع کشور چگونه بود؟

کریم خان به جای عنوان شاه، لقب وکیل الرعایا، یعنی نماینده مردم، را برای خود برگزید. او به رفاه عمومی مردم توجه می کرد و به صلح، آسایش و آرامش آنها اهمیت می داد و می کوشید از بروز ناامنی و شور شهای داخلی جلوگیری کند.

۶- چند نمونه از بناهای دوره کریم خان زند نام ببرید؟

بازار وکیل، مسجد وکیل، حمام وکیل و ارگ کری مخان در شیراز، پایتخت زندیه

۷- آقا محمد خان چگونه حکومت قاجاریه را تأسیس کرد؟

ایل قاجار یکی از ایل های ترک تبار ایران بود. آقامحمدخان، پسر یکی از رؤسای این ایل، پس از مرگ کریم خان تلاش برای رسیدن به حکومت را آغاز کرد. او پس از مدتی جنگ و گریز، لطفعلی خان زند، آخرین فرمانروای زندیه را شکست داد و به قتل رساند. همچنین، مردم کرمان را به دلیل پناه دادن به لطفعلی خان، بی رحمانه مجازات کرد. آقامحمدخان با لشکرکشی های پیاپی بر سراسر ایران مسلط شد و حکومت قاجار را بنیان گذاشت و تهران را به پایتختی خود انتخاب کرد.

۸- چرا فاصله بین حکومت صفویه تا قاجاریه اوضاع اروپا تغییر کرده بود؟

یکی از دلایل عمده این تغییر، انقلاب صنعتی بود که از انگلستان آغاز شد و در دیگر کشورهای اروپایی گسترش یافت. سرآزیر شدن ثروت افسانه ای سرزمین های استعمار شده مانند هند و قاره آمریکا توسط اروپاییان و همچنین نظام گسترده برده داری آفریقایان و تجارت پرسود آن، به شکل گیری انقلاب صنعتی در اروپا، کمک کرد.

۹- انقلاب صنعتی چه نتیجه ای داشت؟

نیروی ماشین و ابزارهای صنعتی جای نیروی انسان و ابزارهای دستی را در تولید گرفت. ازای نیرو، سرعت و میزان تولید افزایش یافت. انقلاب صنعتی موجب افزایش قدرت اقتصادی، نظامی و سیاسی کشورهای اروپایی و در نتیجه، طغیانگری آنها شد و توجه آنها را به کشورهایی که نیروی کار انسانی، مواد اولیه یا بازار مصرف مناسبی داشتند، جلب کرد. به این ترتیب، بیشتر این کشورها فعالیت ها و رقابت های استعماری خود را افزایش دادند و نابرابری در سطح جهان بیشتر و بیشتر شد.

۱۰- چرا در جنگ بین روسیه و ایران در زمان فتحعلی شاه عهدنامه گلستان به ایران تحمیل شد؟

در زمان فتحعلی شاه، روسیه با ارتشی مجهز به سلاح های جدید و آشنا با فنون جنگی تازه به قلمرو ایران در قفقاز حمله کرد. سپاه ایران که از جنگاوران ایلهای مختلف تشکیل شده بود، با سلاح های ابتدایی به مقابله با نیروهای متجاوز روس پرداخت. سرانجام پس از ده سال جنگ نابرابر، روسیه پیروز شد و عهدنامه گلستان را به ایران تحمیل کرد.

۱۱- به موجب عهدنامه گلستان کدام شهرها از ایران جدا شد؟

به موجب این عهدنامه، ایالت های گرجستان و داغستان و شهرهای باکو و گنجه از حاکمیت ایران خارج شدند و تحت حاکمیت روسیه قرار گرفتند.

۱۲- به موجب عهدنامه ترکمانچای ایران چه تعهداتی به روسیه داد؟

بر اساس این قرارداد، سرزمین های ایرانی شمال رود ارس به تصرف روسیه درآمد و همچون معاهده گلستان، ایران از داشتن کشتی جنگی در دریای مازندران محروم گردید و مجبور به پرداخت غرامت شد.

۱۳- علل شکست ایران و معاهدات خسارت بار گلستان و ترکمانچای را بنویسید.

ضعف در فرماندهی و بخشی از لشکر، خیانت برخی از درباریان، انزوای برخی شخصیت های کارآمد مانند قائم مقام، فریب کاری روس ها و میانجیگری خائنانه انگلیس.

۱۴- یکی از اهداف اصلی انگلستان از برقراری ارتباط با حکومت قاجار چه بود؟

این بود که نگذارد کشورهای رقیب از طریق ایران به هندوستان دسترسی پیدا کنند.

۱۵- در زمان محمد شاه و ناصرالدین شاه کدام مناطق از ایران جدا شد؟

انگلستان در طول جنگ های روسیه با ایران، به تعهدات خود عمل نکرد. حتی در دوران محمدشاه و ناصرالدین شاه با لشکرکشی به خلیج فارس و حمله به جزایر و بنادر ایران، حکومت قاجار را مجبور کرد که به جدایی افغانستان از ایران رضایت دهد. انگلیسی ها ناصرالدین شاه را نیز وادار کردند که با جدایی قسمت شرقی سیستان و بلوچستان از ایران موافقت کند. علاوه بر این ها، تعدادی از جزایر ایرانی خلیج فارس را اشغال و به پایگاه نظامی خود تبدیل کردند.